

แนวทางการอนุรักษ์การกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล
ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

นายคุณาชา ไชยชุมพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DIRECTION FOR THAILAND'S IMPLEMENTATION OF THE UNCLOS 1982
CONVENTION CONCERNING MARINE ENVIRONMENT
PROTECTION AND PRESERVATION

Mr. Kunacha Chaichumporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 2008
Copyright of Chulalongkorn University

511462

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการอนุรักษ์การกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและ
รักษาสีสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย
กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

โดย

นายคุณาชา ไชยชุมพร

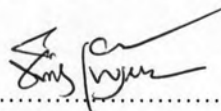
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

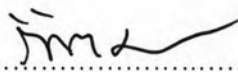
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

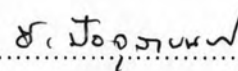
ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุบันนท์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุบันนท์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นายปกรณ์ ประเสริฐวงศ์)

คุณาชา ไชยชุมพร : แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982. (DIRECTION FOR THAILAND'S IMPLEMENTATION OF THE UNCLOS 1982 CONVENTION CONCERNING MARINE ENVIRONMENT PROTECTION AND PRESERVATION) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ. ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์, 261 หน้า.

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 เป็นอนุสัญญาที่กล่าวถึงการคุ้มครองและการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และการใช้อำนาจของรัฐภาคีอย่างครอบคลุม แต่อนุสัญญาฯ เป็นอนุสัญญาที่วางหลักเกณฑ์ไว้อย่างกว้างๆ เนื่องจากอนุสัญญาฯ ประสงค์ให้นำเอากฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ได้มีการเสนอแนะในระหว่างประเทศมาพิจารณาในการออกกฎหมายและข้อบังคับ และบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตามอนุสัญญากฎหมายสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และอนุสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยผู้เขียนได้ทำการศึกษาใน 4 ประเภทภาวะมลพิษ ได้แก่ ภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก ภาวะมลพิษจากกิจกรรมที่พื้นใต้ท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ ภาวะมลพิษจากการทิ้งเท และภาวะมลพิษจากเรือ หากประเทศไทยจะต้องมีการให้สัตยาบันตามสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ผู้เขียนได้เสนอแนะก็จะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของประเทศไทยในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้

ผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลอยู่แล้ว แต่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายในกฎหมายหลายฉบับ และให้อำนาจแต่ละหน่วยงานราชการในการบังคับใช้กฎหมายแต่ละเรื่อง จึงส่งผลกระทบต่อความเป็นเอกภาพของการบังคับใช้กฎหมายและทำให้ประเทศไทยมีปัญหาในการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างจริงจัง ดังนั้น ประเทศไทยควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทยตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 และอนุสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเล รวมทั้งการกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายโดยหน่วยงานราชการที่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลของไทยให้มีประสิทธิผลและเป็นมาตรฐานเดียวกับมาตรฐานระหว่างประเทศ

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2551.....ลายมือชื่อ อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

4886216334 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : LAW IMPLEMENTATION / UNCLOS 1982 / MARINE ENVIRONMENT / THAI LAWS KUNACHA CHAICHUMPORN: DIRECTION FOR THAILAND'S IMPLEMENTATION OF THE UNCLOS 1982 CONVENTION CONCERNING MARINE ENVIRONMENT PROTECTION AND PRESERVATION. THESIS ADVISOR: PROF. CHUMPORN PACHUSANOND, Ph. D. 261 pp.

United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (UNCLOS 1982) is the convention extensively stipulating rights, responsibilities and authorities of the State Parties. However, the Convention provides general framework and guidelines as it intends for the Parties to implement and enact their law and regulation by considering international standard and practices.

This thesis aims at studying the direction for Thailand's implementation of the UNCLOS 1982 and other related conventions concerning environment protection and preservation. This study focuses on four sources of pollution including pollution from land-based sources, pollution from sea-bed activities, pollution from dumping and pollution from vessels. That is, once Thailand considers ratifying the UNCLOS 1982, the suggestions provided in this thesis would be beneficial in revising Thai laws to comply with the Convention.

The study reveals that Thailand has laws concerning marine environment protection and preservation, but they are in different places and each of them has specific authority to enforce on each aspect of environment laws. Consequently, there is no conformity of government authorities in enforcing the laws. It is therefore necessary to revise Thai laws in accordance with the UNCLOS 1982 and other related conventions and stipulate proper government authority to enforce the laws in order to increase efficiency in Thailand's environment protection and preservation with international standard.

Field of Study.....Laws.....Student's Signature: *Kul Chichy*
Academic Year.....2008.....Advisor's Signature: *ayh*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการวิจัยมาด้วยดีตลอด ตลอดจนถึง ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์ ซึ่งได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และนายปกรณ์ ประเสริฐวงศ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาเพื่อมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงมาได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณบุคคลเหล่านี้ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้ข้อมูลและคำแนะนำเพื่อใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ เจ้าหน้าที่กรมประมง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ท่านอื่นๆ ในหน่วยงานต่างๆ ที่ช่วยให้ข้อมูลและกรุณาอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงในการสนับสนุนและกำลังใจจากครอบครัวอันประกอบด้วย คุณพ่อ คุณแม่ ภรรยา บุตรสาว พี่สาว และน้องสาว ที่คอยช่วยเหลือและห่วงใยระหว่างการทำวิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณจากใจไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 หลักการและกรอบของกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและ รักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	7
2.1 ที่มาของกฎหมายสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	7
2.2 หลักกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อม ทางทะเล.....	15
2.2.1 หลักกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลช่วงก่อนมีอนุสัญญากฎหมาย ทะเล.....	16
2.2.2 หลักกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเลช่วงหลังมีอนุสัญญากฎหมาย ทะเล.....	18
2.3 ข้อกำหนดของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ภาค 12 ในส่วนที่ว่าด้วยการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....	25
2.3.1 พันธกรณีทั่วไปของรัฐในการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลตาม อนุสัญญากฎหมายทะเล.....	33
2.3.1.1 การออกกฎหมายและข้อบังคับเพื่อป้องกัน ลด และควบคุมภาวะ มลพิษทางทะเล.....	38
2.3.1.2 การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐเพื่อป้องกัน ลด และ ควบคุมภาวะมลพิษทางทะเล.....	40
2.3.1.2.1 การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยรัฐชายฝั่ง.....	41

2.3.1.2.2 การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยรัฐเจ้าของธง.....	42
2.3.1.2.3 การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยรัฐเจ้าของท่า.....	43
2.3.1.2.4 ความสัมพันธ์ในการบังคับใช้กฎหมายตามบทบาท ของรัฐ.....	44
2.3.1.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศของรัฐ.....	45
2.3.2 ความคุ้มกันอธิปไตย.....	46
2.3.3 ความรับผิดชอบหรือบทลงโทษต่อผู้ก่อให้เกิดมลภาวะ.....	46
2.3.4 มาตรการปกป้อง.....	47
2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญากฎหมายทะเลและอนุสัญญาอื่นว่าด้วยการ คุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล.....	50
2.5 แนวทางของข้อกำหนดในอนุสัญญากฎหมายทะเลและกฎหมายระหว่าง ประเทศอื่นที่เกี่ยวข้อง และสิทธิหน้าที่ของรัฐ.....	51
2.5.1 แนวทางของข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล จากมลพิษจากแหล่งบนบก.....	51
2.5.2 แนวทางของข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล จากมลพิษจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ.....	59
2.5.3 แนวทางของข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล จากมลพิษจากการทิ้งเท.....	69
2.5.4 แนวทางของข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล จากมลพิษจากเรือ.....	76
บทที่ 3 มาตรการในกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล.....	98
3.1 ที่มาของกฎหมายสีงแวดล้อมไทย.....	98
3.2 กฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อมทางทะเล.....	100
3.2.1 มาตรการในกฎหมายไทยเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษ จากแหล่งบนบก.....	103
3.2.2 มาตรการในกฎหมายไทยเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษ จากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ.....	116
3.2.3 มาตรการในกฎหมายไทยเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษ จากการทิ้งเท.....	129
3.2.4 มาตรการในกฎหมายไทยเกี่ยวกับการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษ จากเรือ.....	138
3.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสีงแวดล้อม ทางทะเล.....	150

บทที่ 4	วิเคราะห์ความสอดคล้องกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และแนวทางการปรับปรุงกฎหมายไทยเพื่อการอนุรักษ์ตามอนุสัญญา.....	165
4.1	พันธกรณีของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล ค.ศ. 1982.....	165
4.2	วิธีการในการอนุรักษ์กฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญากฎหมายทะเล.....	169
4.3	วิเคราะห์ความสอดคล้องของกฎหมายไทยกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982.....	169
4.3.1	ความสอดคล้องของกฎหมายไทยในเรื่องการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษจากแหล่งบนบก.....	170
4.3.2	ความสอดคล้องของกฎหมายไทยในเรื่องการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษจากกิจกรรมบนพื้นดินท้องทะเลภายใต้เขตอำนาจแห่งชาติ.....	176
4.3.3	ความสอดคล้องของกฎหมายไทยในเรื่องการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษจากการทิ้งเท.....	184
4.3.4	ความสอดคล้องของกฎหมายไทยในเรื่องการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษจากเรือ.....	189
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	199
	รายการอ้างอิง.....	251
	ภาคผนวก.....	259
	ภาคผนวก ก คำถามในการสัมภาษณ์ภาคสนาม.....	260
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	261

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

- 1 ตารางสรุปพันธกรณีของรัฐตามอนุสัญญากฎหมายทะเลและกฎหมายระหว่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล.....91
- 2 ตารางสรุปมาตรการในกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทาง
ทะเล..... 155
- 3 ตารางแสดงความสอดคล้องระหว่างกฎหมายไทยและอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย
กฎหมายทะเล ภาค 12 พร้อมแนวทางการปรับปรุงกฎหมายไทย.....209